

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică. Libertatea individuală

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolox.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Dreptul la viață

Dreptul la viață este cel mai natural drept al omului și este protejat prin lege.

Acest drept este unul esențial, înscris în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în Legea fundamentală a statului - Constituția.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
(POCA/491/126354)

Constituția României

ARTICOLUL 22

(1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant.

(3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

Special Europe
blică și sist
(POCA/491

CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE

Articolul 2: Dreptul la viață

(1) Orice persoană are dreptul la viață.

(2) Nimeni nu poate fi condamnat la pedeapsa cu moartea sau executat.

www.infolex.snsh.ro

nat

www.poca.ro

Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției și sistem judiciar accesibile și transparente
(POCA/491/126354)

CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE

Articolul 2 Dreptul la viață

Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- a) pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;
- b) pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal deținute;
- c) pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.

Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță:

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolox.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

LIFE

- Pentru asigurarea dreptului la viață, statului îi revin obligații precum: crearea unui mediu ambiant sigur, a condițiilor de ocrotire a sănătății și de securitate a vieții.

Dreptul la viață

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

ARTICOLUL 34 - Dreptul la ocrotirea sănătății

- (1) Dreptul la ocrotire a sănătății este garantat.
- (2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice.

**Dreptul la
viață,
dreptul la
ocrotirea
sănătății și
dreptul la
un mediu
sănătos**

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Dreptul la viață, dreptul la ocrotirea sănătății și dreptul la un mediu sănătos

ARTICOLUL 35 - Dreptul la mediu sănătos

- (1) Statul recunoaște dreptul oricarei persoane la un mediu inconjurator sănătos și echilibrat ecologic.
- (2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept.
- (3) Persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul inconjurător.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției și sistemul judiciar accesibile și transparente
(POCA/491/126354)

Libertatea individuală

Art. 23 – Constituție-Libertatea individuală

- (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.
- (2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.
- (3) Reținerea nu poate depăși 24 de ore.
- (4) Arestarea preventivă se dispune de judecător și numai în cursul procesului penal.
- (5) În cursul urmăririi penale arestarea preventivă se poate dispune pentru cel mult 30 de zile și se poate prelungi cu câte cel mult 30 de zile, fără ca durata totală să depășească un termen rezonabil, și nu mai mult de 180 de zile.
- (6) În faza de judecată instanța este obligată, în condițiile legii, să verifice periodic, și nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive și să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau dacă instanța constată că nu există temeiuri noi care să justifice menținerea privării de libertate.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infotex.snsr.ro

www.poca.ro

Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
(POCA/491/126354)

Libertatea individuală

Art. 23 – Constituție-Libertatea individuală

Art. 23- Constituție

- (7) Încheierile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege.
- (8) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen; învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.
- (9) Punerea în libertate a celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut, precum și în alte situații prevăzute de lege.
- (10) Persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauciune.
- (11) Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.
- (12) Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.
- (13) Sancțiunea privativă de libertate nu poate fi decât de natură penală.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției în cadrul Sistemului Național de Informații Juridice
Publică și sistem judiciar accesibile și transparente
(POCA/491/126354)

LIMITELE LEGALE

Sunt restrângeri pe care statul
le poate aduce acestui drept:

1. percheziția

2. reținerea

3. arestarea

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- reprezintă o măsură dispusă de Codul de procedură penală prin care sunt ridicate anumite obiecte sau înscrisuri ce pot servi ca mijloace de probă în procesul penal. În astfel de cazuri, autoritățile statului pot recurge la măsuri care să vizeze atingerea libertății individuale prin percheziția efectuată Alin (2) al art. 23 are în vedere numai percheziția corporala, nu și pe cea domiciliară care este reglementată în Constituție la un alt articol (art. 27).

Percheziția

iFOLex
POCA/491/126354
www.ifoalex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Reținerea

- este o măsură preventivă privativă de libertate care poate fi dispusă de procuror sau de către organul de cercetare penală. Potrivit dispozițiilor constituționale, reținerea nu poate dura mai mult de 24 de ore [alin (3), art. 23]. Reținerea se face în cazul în care o persoană este suspectată că a săvârșit o faptă penală. De regulă, această măsură se ia la începutul fazei de urmărire penală și numai după ascultarea persoanei reținute. Celui reținut trebuie să i se aducă de îndată la cunoștință, în limba pe care o cunoaște, motivele reținerii. Ascultarea se face în prezența unui avocat. Perioada de 24 de ore pentru care poate fi reținută o persoană este perioada maximă. Dacă nu sunt necesare cele 24 de ore pentru lămurirea problemei, o persoană poate fi reținută și mai puțin de 24 de ore. Numai în situația reținerii unei persoane în caz de flagrant delict, legislația procesuală penală prevede reținerea pe o perioadă fixă de 24 de ore.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- este tot o măsură preventivă privativă de libertate. Spre deosebire de reținere, arestarea este o măsură mult mai gravă de afectare a libertății individuale. Fiind mult mai gravă, și perioada pentru care o persoană poate fi arestată este mult mai mare. Textul constituțional are în vedere arestarea preventivă. Trebuie făcută distincția între arestarea preventivă și încarcerarea (arestarea în vederea executării unei pedepse). Aceasta din urmă este deja o măsură privativă de libertate ca urmare a unei hotărâri judecătorești de condamnare. Arestarea preventivă se face numai în cursul procesului penal și numai de către un judecător [art. 23, alin (4)]. Dacă arestarea s-a dispus în cursul urmăririi penale, ea se face numai pentru o durată de maxim 30 de zile cu posibilitatea prelungirii cu câte cel mult 30 de zile, fără ca durata totală să depășească maximumul de 180 de zile [alin (5), art. 23].

Arestarea

Arest la domiciliu
(art. 218 și urm.
Noul Cod de
Procedură Penală)

Arest preventiv
(art. 223 și urm.
Noul Cod de
Procedură
Penală)

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

În faza de judecată,

- Instanța este obligată să verifice periodic, și nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive și să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau dacă instanța constată că nu există temeuri noi care să justifice menținerea privării de libertate [alin (6), art. 23].
- De asemenea, ca și în cazul reținerii, persoana trebuie să știe ceea ce i se impute și pentru ce a fost arestată. Numai judecătorul poate lua măsura arestării și tot el poate prelungii această măsură

iFOLex
POCA/491/126354
www.ifofox.snsb.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

a celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut. Aceasta este o garanție a rezonabilității măsurilor privative de libertate [alin (9), art. 23]

Punerea în libertate NU înseamnă o absolvire de vină care i se aduce persoanei arestate, ci doar o garanție că libertatea sa individuală nu a fost restrânsă mult peste termenul rezonabil.

Punerea în
libertate

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției și sistemul judiciar accesibile și transparente
(POCA/491/126354)

Libertatea provizorie

constă în posibilitatea persoanei arestate preventiv de a cere punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune [alin (10), art. 23].

Condițiile de control judiciar, cât și cunatumul cauțiunii sunt stabilite de către instanța de judecată.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă
Publică și sistem judiciar accesibile și transparente
(POCA/491/126354)

Libertatea pe cauțiune (controlul judiciar pe cauțiune)

Libertatea provizorie a unei persoane pe cauțiune NU reprezintă o plată a faptei penale pentru care este învinuit, ci doar o soluționare a cauzei penale de către autoritățile statului cu persoana învinuită sau inculpată în stare de libertate.

Cauțiunea este un set de restricții care sunt impuse unui suspect în așteptarea procesului, pentru a se asigura că acestea sunt conforme cu procesul judiciar.

În România, controlul judiciar pe cauțiune se dispune în condițiile art. 216 și urm. din Noul Cod de Procedură Penală.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Proiect finanțat de Ministerul Justiției în cadrul Sistemului Național de Informații Juridice
Publică și sistem judiciar accesibile și transparente
(POCA/491/126354)

Cauțiune

În unele țări, în special Statele Unite, cauțiunea implică de obicei o cauțiune bond. Acest lucru constă în bani sau o anumită formă de proprietate, care este depusă la curte de suspect, în schimbul eliberării din arestul preventiv. Dacă suspectul nu se întoarce la tribunal, cauțiunea este reținută, iar suspectul poate fi acuzat de sustragere de la executarea pedepsei. Dacă suspectul se întoarce pentru a face toate înfățișările necesare, cauțiunea este returnată după încheierea procesului.

În alte țări, precum Marea Britanie, cauțiunea este mult mai probabil să conste dintr-un set de restricții pe care suspectul va trebui să le respecte o anumită perioadă de timp. Sub această utilizare, cauțiunea poate fi administrată atât înainte, cât și după pronunțarea sentinței.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- este una dintre condițiile strict prevăzute de textul constituțional în ceea ce privește aplicarea de către instanța de judecată a unei pedepse persoanei care a săvârșit o faptă penală. Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii [alin (12), art.23 Constituția României].
- Legalitatea vizează atât temeiul stabilirii unei pedepse, cât și condițiile. Nimeni nu poate fi sancționat pentru o faptă care, la momentul săvârșirii ei, nu era interzisă sau sancționată de lege.

Legalitatea pedepsei

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- are în vedere regula conform căreia, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată [alin (11), art. 23 Constituția României]. Este una dintre cele mai puternice garanții ale libertății individuale.

Prezumția de nevinovăție

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro